

Innspel til Temaplan for breiband og digitalisering 2023-2029

Oppsummering

Innspill

Organisasjon Bergen Næringsråd, Ekspertgruppe Digitalisering

Navn Astrid Hårstad

E-post astrid@bergen-chamber.no

Andre innspill

Hørings svar Temaplan breiband og digitalisering

Bergen Næringsråds Ekspertgruppe Digitalisering vil takke for muligheten med å komme med hørings svar til Vestland Fylkeskommunes Temaplan breiband og digitalisering.

Bergen Næringsråd er den største medlemsorganisasjonen for næringslivet i Bergensregionen med over 3200 medlemmer, og representerer til sammen over 100.000 arbeidstakere. Ekspertgruppe Digitalisering er et tverrfaglig nettverk bestående av tung og bred erfaring innen teknologi, digitalisering og akademia. Gruppen har som mål å styrke samarbeidet næringsliv, offentlige sektor og akademia for å sikre god tilgang til spisskompetanse, slik at offentlig sektor og næringsliv kan utvikle innovative og bærekraftige løsninger til beste for regionen.

Digital infrastruktur

Digital infrastruktur

Ekspertgruppen er glade for å se at Vestland ligger i norgestoppen av bredbåndtilgang for innbyggerne. Samtidig vil vi understreke at det ikke er godt nok at kun er 91,1 av virksomhetene som har tilgang på 1 GB. God nettilgang er et sentralt konkurransefortrinn for næringslivet, som bare vil bli viktigere i tiden som kommer.

Ekspertgruppe Digitalisering synes det er et for lite ambisiøst mål at norske husstander skal ha tilgang til fast bredbånd med nedlastningshastighet på 100 mb/s innen 2026. Vi mener det bør legges til rette for at Norge blir et gigabit-samfunn innen 2026. Dette er spesielt viktig dersom det skal legges til rette for at man kan arbeide mer desentralisert.

Datasenter er kraftkrevende, og det er store fordeler ved å etablere det nært kraftproduksjon for å redusere energitapet man har på kraftoverføring mellom produksjon og bruk. Det er også store sikkerhetsmessige fordeler ved å legge datasentre i fjell som kan verne mot elektromagnetisk stråling, angrep og krigshandlinger. Ekspertgruppen mener derfor at Vestland er spesielt godt egnet for etablering og drift av datasenter, og det offentlige må tilrettelegge og støtte opp under slik etablering.

Det er positivt med internasjonalt samarbeid om superdatamaskiner, men ekspertgruppen mener Norge må være mer offensiv på å bli lokasjon for superdatamaskiner. Norge har store fortrinn med høy kompetanse, politisk stabilitet, og tilgang til kaldt vatn for kjøling. Å få superdatamaskiner lagt til Vestland gir viktig regnekraft til forskningen som vil være en viktig signaleffekt ut mot forskning, akademia og internasjonale it-miljøer. Vi

mener at Vestland fylkeskommune bør se nærmere på mulighetene på hva som skal til for at Vestland kan være lokasjon for superdatamaskiner.

Digital samfunnsutvikling

Digital sikkerhet

Ekspertgruppen vil understreke viktigheten av at den digitale infrastrukturen er til å stole på, og mener fylkeskommunen må ha som mål at antall hendelser må ned til et minimum. Fiberbrudd kan selvfølgelig skje på grunn av naturhendelser, men menneskelige feil som kutting av kabel ved anleggsarbeid og graving skal ikke skje. Konsekvensene av fiberbrudd kan reduseres med en god redundant infrastruktur. Konsekvensene ved programvare- og maskinvarefeil kan reduseres med god styring og en solid arkitektur.

Norge må ha som mål om å være det landet med høyest kompetanse innen datasikkerhet, og bruke denne kompetansen til å bygge sikre tjenester for bedrifter og innbyggere. I Temaplanen vises det til at kommunene er bedt om å prioritere arbeidet med sikkerhetskultur i tiden fremover. Ekspertgruppe Digitalisering mener det er et viktig arbeid å få gjennomført en sikkerhet og sårbarhetsvurdering i kommunene, men stiller seg spørrende til om alle kommunene har tilstrekkelig kompetanse til å gjennomføre en slik jobb på et tilfredsstillende nivå. Her må Fylkeskommunen tilby bistand og kompetanse til kommunene, og ha et system for oppfølging og kontroll.

Digital kompetanse

Kompetansebehov

Som temaplanen viser til, er det både høy omstillingstakt og behov for digital kompetanse i dagens arbeidsmarked i en rekke bransjer. Digital kompetanse i skolen, i arbeidslivet, i bedrifter og det offentlige er helt avgjørende.

Planen viser til at de siste årene har etterspørselen etter IKT-utdanning på lavere nivå sunket sammenlignet med utdanninger på høyt nivå, og legger til grunn at en slik utvikling vil fortsette de neste årene. Ekspertgruppe Digitalisering mener at det er store usikkerheter rundt en slik konklusjon, da ny datateknologi i form av blant annet Low Code vil redusere behovet for ressurser med høy-IT kompetanse i mange virksomheter.

En viktig årsak til at etterspørselen etter dagens IKT utdanning på lavere nivå har sunket er at det er en mismatch mellom det faglige innholdet på en del av disse utdannelsene og etterspørselen etter kompetanse i næringslivet. Dersom det faglige tilbudet blir mer relevant vil det kunne gi et svært godt utbytte med flere IT-ressurser, bedre innovasjonskraft, og generelt bedre digital kompetanse.

Samtidig finnes motstridende trender som en stor og økende interesse for kurs og skolering innen ikt og digitalisering, som "lær programmering/UX på 12 uker", "Digitaliseringskolen", og at egne arbeidsplasser holder kurs og skoleringer for egne ansatte.

Det er bra at temaplanen løfter problemstillingen med at så mange som 600.000 nordmenn er ikke-digitale, og at alder er den faktoren som har størst påvirkning. For denne gruppen vil ikke god infrastruktur ha høy verdi, det er derfor viktig at digital modenhet og kompetanse i alle aldersgrupper bør ha høyt fokus i fylkeskommunens arbeid.

Ekspertgruppen synes det er flott at Vestland Fylkeskommune er offentlig partner i EDIH Ocenopolis, og Bergen Næringsråd ble overrasket da det kom avslag på nasjonale midler til programmet. Her har offentlig sektor og Vestland Fylkeskommune store muligheter til utrulling av digitale tjenester og digital innovasjon i samarbeid med næringslivet, forutsatt at det avsettes midler til dette som igjen kan utløse støtte fra EU.

Digital infrastruktur

Målsetninger digital infrastruktur

Ekspertgruppe digitalisering støtter hovedmålet om et godt utbygd digital infrastruktur som er raskt, tilgjengelig og robust. Vi synes at som hovedmål må alle husholdninger ha tilgang på bredbånd med minst 100 megabits/s i 2025. Det bør også settes et eget mål for virksomheter, det ikke er godt nok at kun 91,1 av virksomhetene i Vestland har tilgang på 1 GB.

Det er fint at temaplanen trekker frem økt verdiskaping, arbeidsplasser og bosetning som følge av datasenteretableringer. Her mener vi at Fylkeskommunen bør jobbe aktivt for å fjerne hindringer, og ha som mål at det i 2029 bør det være etablert 1 stort datasenter og 10 små datasentre.

Temaplanen skisserer en målsetning om at alle kommuner bør ha en strategi for utbygging av bredbånd og hvordan de offentlige digitale tjenestene skal utvikles, sikres og gjøres bedre for innbyggerne. Dette er viktig arbeid, men ressurskrevende. For at ikke alle kommunene skal trenge å “finne opp hjulet på nytt” anbefaler vi at Vestland fylkeskommune i samarbeid med KS / Digdir tar ansvar for å utarbeide et rammeverk som kommunene kan ta videre.

Digital samfunnsutvikling

Målsetninger digital modenhet

Temaplanen har satt som mål at “Alle innbyggerne skal kunne mestre kvardagen, nytte offentlige tenester, og bu trygt og lengst mogleg heime støtta av velfungerande tenester i distrikt, tettstader og byar “. Ekspertgruppe Digitalisering støtter et slikt mål. Det er et avgjørende at innbyggerne har kjennskap og reell tilgang til digitale tjenester. For å sikre dette bør Fylkeskommunen gjennomføre en undersøkelse av digital modenhet blant innbyggerne i Vestland. Dataene bør brukes til å sette konkrete tallfestede mål på digital modenhet i fylkeskommunen, og til senere kunne måle om tiltakene virker.

Digital kompetanse

Mål for digital kompetanse

Fint at fylkeskommunen vil følge med på kjønnsfordeling på IKT-program ved utdanningsinstitusjonene.

Temaplanen sier ikke noe om hvordan man skal tiltrekke seg og holde på utenlandsk kompetanse. Dette er et viktig punkt, særlig siden man trekker frem samarbeid med EU / Horisont programmene, og vi anbefaler at dette blir løftet frem som et eget punkt.

Med vennlig hilsen

Inge Ådland
Leder Ekspertgruppe Digitalisering
BERGEN NÆRINGSRÅD

Astrid Hårstad
Næringspolitisk rådgiver
BERGEN NÆRINGSRÅD